

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmika nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetemu za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 3 K 50 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 2 K 50 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Prevarani!

Z dežele, 28. julija.

»Slovenski Narod« je pred kratkim naštel dolgo vrsto zadev, ki ostanejo nerešene, ker je klerikalna stranka razglašala deželni zbor, deželni odbor pa po veljavni postavi nima pravice, dovoljevati podpore in prispevke za namene, katerih deželni zbor ni potrdil. Sobotni »Slov. Narod« je naštel prvo serijo tistih podpor in prispevkov, ki jih je deželni odbor odklonil, ker jih po postavi ni smel dovoliti. Kakor blisk z jasnega je treščilo »Narodovo« sobotno poročilo o odklonjenih podporah med občinstvo. Ljudje so zdaj spoznali, da obstrukcija ni šala, nego prava nesreča za deželo in tisti, ki so se pred kratkim podpisovali zaupnice črnim ljudskim škodljivcem, dvigajo sedaj pesti in kolnejo to izdajalsko stranko.

Med tiste zadeve, katerih rešitev je vsled klerikalne obstrukcije za dolgo časa odložena, je tudi kmetska stanovska organizacija. Odložitev te zadeve je morda še večja nesreča za kmetijstvo, kakor odklonitev posamičnih podpor.

Klerikalci so nam več let razlagali, da je stanovska organizacija, ki naj bo zastopstvo kmetijskih koristij, najznamenitejšega pomena in ko je državni zbor naposled dotični zakon res sklenil, je zavladovala med kmetovalci velika radost. »Slovenec« tedaj ni mogel prehlvaliti tega zakona in obetal je, da bo stanovska organizacija pri sklepanju nagodb in mednarodnih trgovskih pogodb lahko z velikim uspehom branila kmetijske koristi.

V državnem zboru sklenjeni zakon pa je le okvir, in je deželni zbor poklican, ta okvir spopolniti. Šele kadar se to zgodi, zamore kmetska stanovska organizacija stopiti v življenje.

Ker pride avstro-ogrsko nagodba že na jesen pred državni zbor in ker bo tudi vprašanje o mednarodnih trgovinskih pogodbah v kratkem pereče — saj je avtonomni carinski tarif že sestavljen, smo

vsi kmetovalci trdno pričakovali, da pride vprašanje o naši stanovski organizaciji že letos v deželnem zboru na razpravo. Pričakovali smo to, kajti samo v tem slučaju je bilo upati, da bo mogla stanovska naša organizacija braniti korist kmetovalcev pri nagodbi in trgovskih pogodbah.

Obrambe smo krvavo potrebni. Vinška klavzula uničuje naše vinogradništvo, nagodba je vzrok, da kmetijski pridelki nimajo cene in da se živinoreja ne more razviti. Kaj bo lahko vse storila krepka stanovska organizacija v tem oziru, je jasno, kakor beli dan.

Toda glej, tisti ljudje, ki so nam jih usilili duhovniki za poslance, tisti ljudje, ki vedno tako sladko govore o svoji ljubezni do kmeta in vedno pridigujejo, kako so pripravljeni z vsemi silami zastopati kmetske koristi, ravno ti ljudje so s svojo obstrukcijo dosegli, da se deželni zbor poleg družih stvari tudi s stanovsko organizacijo kmetovalcev ni mogel pečati, da je tudi ta zadeva padla pod mizo.

Posledica tega bo, da kranjski kmetovalci ravno tedaj ne bomo imeli zastopstva naših koristij, kose bo odločevalo o najvažnejših, upravi življenjskih vprašanjih kmetijstva, ravno tedaj, ko bi tako organizacijo najbolj potrebovali.

To je zasluga klerikalnih poslancev, ki so v svoji neskončni brezvestnosti deželni zbor razbili, namesto da bi v njem delali v korist svojih volilcev, v korist kmetskega stanu. S tem so klerikalci pokazali, da so pravi izdajalci kmetijskih koristij. Če bi naš kmet ne bil tako grozovito neveden, da še svojih lastnih škodljivcev ne spozna, nagnal bi klerikalne poslance z bičem. Toda kmet je tak revež, da tudi sedaj ne spozna, da so ga klerikalci prevarili in jim v zahvalo za storjeno mu škodo izreka še zaupanje! »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal« — pravi pregovor, našemu kmetu pa še Bog ne bo pomagal, ker je sam tako zaslepljen, da ne pozna svojih največjih sovražnikov.

in domačini kot jako prijetno šetalisce ob morju.

Isti vladar je zgradil ob veliki luki tudi ladjedelnico, katera je dala Avstriji velike jadrenice na pr. »Adrijo« in velike vojne parnike n. pr. »Marijano«.

Odkar pa je postal Pulj avstrijski prvi vojni pristan in ko se je otvorila železnica na Reko (1875), ponehalo je tu veselo življenje in gradnja raznih brodov in danes nas tega časa spominjajo le še žalostne razvaline velikanskih skladišč ter mala filijalka tvrde Lazarus z Reke, ki gradi baš sedaj dva mala brodoma in popravlja staro jadrenico.

Bližnja Reka je v tem oziru pač največ škodovala Kraljevici, ker oholi Madžarji delajo vsakovrstne zapreke in z vso silo preprečujejo, da se ne bi gradile ladje ob hrvatskih obalah.

Kraljevico obiskujejo šele od nekako 1889. naprej tuji kot morskopolje; vendar pa rase obisk rapidno od leta do leta, n. pr. 1889. letá 60 oseb, leta 1892. že skoro 400 oseb, leta 1891. pa 860 oseb; do 22. julija letošnjega leta je pa prišlo v Kraljevico že okrog 450 oseb, kar gotovo najbolj ugodno govori za Kraljevico kot morskopolje.

V Ljubljani, 29. julija.

Revolte francoskih klerikalcev.

Ker je Combes trd in neomajen v izvrševanju kongregacijskih in šolskih zakonov, prirejajo francoski klerikalci izgrede in demonstracije. Klerikalci so upali, da jih bo ščitil Loubet ter so se mu po svojih časopisih nekaj mesecev laskali na vse načine; ker to ni izdalo, so hotele aristokrate pridobiti Loubetovo gospo, a ta se v politiko seveda ne meša in jih niti sprejela ni. Zdaj so najeli klerikalci nekaj gosposkih postopačev in klativitevov, da razgrajajo po ulicah. Redovnice so se večinoma že vse udale ter so opustile šole. Razgrajati pa nekaterih redovnic ne puste iz šol, da delajo vladi težave. Delavstvo in proletarijat pa demonstrira proti klerikalcem. Vlada postopa mirno, taktno, a vendar energično. Najeti in plačani razgrajati ne opravijo ničesar ter bo v kratkem zopet vse mirno.

Iz Macedonije.

Turška oblastva se boje, da bi nastal v kakem okraju večji upor radi nečloveških grozovitosti, zato iščejo po hišah orožje in bandite ter zapirajo Bolgare in jih obsojajo v smrt. V zadnjem času se je govorilo tudi o zaroti proti življenju sultana, zato se je vršilo mnogo hišnih preiskav v Carigradu in po deželi. V topničarski šoli so se vaje z novimi topovi ustavile ter so dovoljene le s starimi, nerabnimi. Vojaškim gojencem se je pobralo orožje in streljivo. Namesto s puškami se vadijo s palicami. Več jih je bilo zaprtih. Baje se zgodovina ne poučuje več; gojenci morajo znati le celo vrsto sultanov na pamet. Z dežele ne sme noben častnik v Carigrad. Knjige se sploh več ne tiskajo in cenzura časopisov je najstrožja. V Kruševem in v okoliških macedonskih vaseh je bilo mnogo oseb zaprtih. Prebivalstvo je obupano. V Lerinu in okolici je položaj neznosen. Povsod nastopa turška policija kruto. V Ohridi je položaj kritičen. Nad 600 oboroženih Arnavtov se klani po okoličih. Orožniki so brez moči, ker jih je premalo. V mestu, v Ohridi pa terorizira 200 Turkov že več mesecev vse prebivalstvo.

Vas Lektine je porušena, oplenjena in upepeljena. Tudi v vilajetu Bitolja je velika razburjenost. Arnavti ropajo kolikor le hočejo. V dolini Demir-Hassar so se vršili boji med vojaki in ustaši. Kmetje beže v gore. Vasi Terse, Banica in Ekimsu pri Lerinu so opustošene. Take žalostne vesti prihajajo iz vseh delov Macedonije. Ker ne store turška oblastva ničesar, da bi ščitila prebivalstvo, nego ga še mučijo in preganjajo, se je doslej mnogo mirnih oseb pridružilo ustašem. Macedonci so obupani, in če se kmalu položaj ne izboljša, se morajo dvigniti ter začeti boj za življenje ali smrt. »Manj strašna noč je v črne zemlje krilu kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi«.

Iz stradajoče Turčije.

Iz Carigrada poročajo dunajski »Information«: Pred strašno finančno krizo stojimo. Izsesani narod ne more plačati več. Kmetje so prisiljeni, prodajati svoja posestva za vsako ceno in vlada se nič ne obotavlja, oropati produktivni element imetka, samo da dobi svoje davke, dasi ravno ljudstvo ničesar več nima. Neki uradnik je rekel Armencu, ki ni mogel plačati davkov: »Prodaj svojo ženo!« In nikakih naravnih virov ni več, da se odpravi kriza. Posojilo je še edino sredstvo. Kmetijstvo in trgovina sta uničena; obrti sploh ni. Praveči Babilon imamo. Že 600 let ne ve Turčija, kaj so dobre finance, kaj dobra politika. Vlada je nasilna, ki rajše narod brigantsko ropa, kakor da bi lojalno zahtevala, kar ji gre. Abdul Hamid je preštudiral macchiavellizem temeljito in ga vestno uporablja. Ker je narod propal, mu je vladati lahko. Vse, kar je za narod dobro, pobija ter je menda tudi civilizaciji sovražen. A bogat je, zato more doseči vse. Denar je njegova moč. Sultan ni popularen, da še ni padel, se mu je zahvaliti le — denarju, s katerim plačuje sam vojsko in svoje stražnike, svoje ova-duhe in rablje. Da bi pridobil simpatije naroda in bi obrnil njegove misli drugam, zato si izmišlja razne senzacije. Sedaj se mnogo govori in piše o prenovljenem la-dijevju, kar naj dokaže, kako skrben je sultan za najvišje interese naroda. Turško

LISTEK.

Kraljevica.

Črtica. Spisal dr. A. Kokalj.
(Konec.)

Župansko breme leži na ramah jako ljubeznivega načelnika g. Stjepana Polića, ki se v družbi na vse strani uslužnega nadučitelja g. Juraja Turine briga vestno za vse potrebe mnogoštevilnih gostov.

Kraljevica ima tudi svojo, leta 1861. ustanovljeno »Čitaonico«, katera nudi svojim članom in tujcem — poslednjim proti mali odškodnini 2 K za čas prebivanja — raznovrstno čtivo v veliki in jako hladni dvorani v novem posloju kraljeviške šole, ki leži tik morja.

Trgi in ulice nosijo skoro izključno imena slavnih Hrvatov kakor: Zrinjski trg, Zvonimirova ulica, Strossmayerova ulica, Preradovičeva ulica, Frankopanka itd.

Iz hvaležnosti je pa jedna ulica imenovana po Karlu VI., ki je zgradil leta 1728 okrog cele luke v dolžini kakih 2 km iz velikih kvadrov še danes precej dobro ohranjeni ké, katerega rabijo danes gostje

Do kopališča vodita dve poti, jedna ob morju mimo svetilnika, druga in krajša pa preseka poluotok »Ostro«; jako priljubljena je pa vožnja v čolnih iz Kraljevice do kopališča in narobe ter zelo ceno, ker plača osoba za sedež 10 v, za cel čoln pa 40 v.

Ravno tako ceno je pa tudi kopanje v morju; za časovno neomejeno kopanje v morju, kopalo obleko, rjuho, brisalko, slamnik in kabino se plača samo 30 v.

Tudi stanovanja in hrana niso v Kraljevici draga, temveč ravno nasprotno. Za kosilo in večerjo skupaj se plača v jako dobrih gostilnah kakor pri »Zvezdi«, »Zrinjskem«, »Narodni kavani«, »Mami Lizi« po 1.80 do 2 K na dan; soba z dvema posteljama v zasebnih hišah pa stane mesečno od 48—60 K, vendar se dobiva zasebno tudi soba z jedno posteljo za manj časa proti plačilu 1 do 1.60 K na dan.

Rodbine pa dobe tudi stanovanje s kuhinjo, da si morejo same kuhati in to je posebno priporočati, ker bi marsikomu in posebno otrokom na prvi mah morebiti ne ugajala nekoliko po laški kuhinji dišeča hrana po gostilnah.

Pitne sladke vode pa nima danes

ladijevje leži že četrto stoletje v luki zlatega roga in je nerabno. Popraviti se ne da, ker je gnilo in piravo. Mornarični minister in sultan si razdeljujeta mornarični budget za ženske in nezmerno življenje. Sultan se sploh boji vojnega ladijevja, ker je pomagalo vroči sultana Abdul Aziza. Zato se je tudi preselil na hrib v Yildiz, kamor ga ne dosežejo kroglice ladij. Mornarični minister se je dogovoril z genovsko tvrdo, da mu obije ladije namesto z jeklenimi pločami z železnimi. Zračunil pa bo jeklene ploče in profit spravil v žep. A še toliko denarja ni, da bi se izvršila vsaj ta sleparija ministra, ki je največji tat v državi Alaha in Mohameda!

Najnovejše politične vesti.

Kongregacijske šole na Francoskem. Ministrstvo je dobilo poročilo, da so se v več kot petdesetih okrajih kongregacijski zavodi prostovoljno razpustili, ne da bi bilo treba oblastim postopati. — Solnograško visoko šolsko društvo bo imelo svoj prvi občni zbor dne 2. in 3. avgusta v Solnogradu. — Vinska klavzula. Glede vinske klavzule se predlaga pri obnovitvi trgovinske zveze med Avstrijo in Italijo, naj bi se omejilo ono italijansko vino, ki se uvaža proti nižji carini, na gotovo količino. S tem predlogom so tudi italijanski interesi zadovoljni. — Revolucija na otoku Haiti se širi naglo po celi deželi. Začasna vlada je razpuščena. — Ministrska kriza v Srbiji se reši najbrže šele danes. Včeraj so imeli člani radikalnega vladnega kluba pri kralju sestanek. Po konferenci je podpredsednik skupščine Protić demisioniral. — Španska kraljica-mati pride dne 4. avgusta v kopališče Baden pri Dunaju. — Pogajanja z Ogrsko. Dne 20. avgusta prideta baje še enkrat avstrijski in ogrski ministrski predsednik v Ischl ter se bo vršil kronski svet, da se končno odloči o nagodbenem vprašanju. — Nemški cesar obišče ruskega carja med 6. in 8. avgustom ob priliki manevrov ruske mornarice. — Konzistorij se bo vršil zadnje dni meseca septembra, v katerem bo imenovan dunajski nuncij kardinalom. — Prva vseslovenska umetniška in industrijska razstava se vrši v Peterburgu leta 1904 pod protektoratom velikega kneza Aleksandra Mihajloviča.

Dopisi.

Iz radovljiskega okraja. Treba je posvetiti par vrstic kot odgovor »Slovencu«, ki se v številki od zadnjega četrta kar v dveh dopisih huduje nad učitelji kranjskega in radovljiskega okraja, kateri so podpisali nezaupnico tovarišu in deželnemu poslancu Jakliču. Stvar ni tako malovažna, kot jo hoče naslikati dopisnik, sicer bi molčal in nas pustil v miru.

Poslanec Jaklič je s tem, da se je udeležil obstrukcije v deželnem zboru, prepeljal, da je ostala prošnja deželnega učiteljskega društva za zboljšanje plač — nerešena za negotov čas. Obenem pa je

Kraljevica nič ter se mora ista dovažati po morju iz Bakara; ta voda je jako okusna in stane liter 2 v.

Kakor se pa zatrjuje, dobila bo Kraljevica kmalu svoj vodovod, za katerega se hoče uporabiti v Bakaracu studenec »Jerun«; za tožadveno vprašanje se baje zelo zanima sedanji ogulinski veliki župan, g. plem. Nikolić.

V Kraljevici so jako prijetni izprehodi ob morju; posebno lep je pa poluren izprehod v prijazno ribiško vas Bakarac koncem krasne doline Vinodol čez mal hribček, ki loči Kraljevico od Bakarca in iz katerega se uživa vesele razgled daleč po odprtem morju in po bakarskem zalivu notri do prijaznega mesta Bakarja, ki se vidi od tod, spenjajoč se od morja po bregu navzgor, kakor božične jaslice.

V Bakarcu dobi izletnik tudi priliko, da vidi velezanimiv lov na tune, katerih meso (tunina) je jako priljubljena in okusna jed; nikar pa naj tukaj izletnik ne zamudi izpiti stekleničico jako dobrega domačega vina in pojesti zelo pikantnega ovčjega sira.

Najlepši in seveda tudi najbolj gosti so pa izleti s parniki in jadrenicami

sam v »Slovencu« nas razžalil, ko je prlašal, ali mi kujemo nezaupnice, ko smo že preveč globoko pogledali v čašo. To je konstatirala nezaupnica v prav mirnih besedah. Kdor jo je prebral, jo je lahko z mirnim srcem podpisal, ker je s svojim podpisom samo obsodil tistega, kateri dela zoper naše koristi in koristi našega stanu. Ni bilo treba pri agitaciji za podpise izgubljeni mnogo besedi pri tovariših, kateri nepristransko opazujejo političko življenje in ne zajemajo svoje modrosti samo iz listov, ki so nam in našim težnjam nasprotni. Malo razsodnosti torej kažejo, zlasti mlajše učiteljske moči, kateri sploh niso vedeli, čemu je treba podpisati. Javen protest v »Slovencu« zoper nezaupnico je nepotreben in brezsmiseln. Pomen bi tak protest imel, ako bi bil dopisnik v naglici skoval zaupnico in jo tudi dal podpisavati svojim privržencem. Sicer pa dvomim, da bi bil dopisnik med učitelji navzoč. On poje slavo Jakliču, ki se je potegnil za pravico zatiranih slojev, on kliče »živio« Jaklič, ki je stal ob obstrukciji z drugimi poslanci na strani našega naroda. Ne potegne pa se niti z eno besedico za naše lastne pravice in koristi in ne pove, da smo tudi mi radi preskromnih plač zatirani. (Saj je celo »Domoljub« priznal opravičenost naših prošenj.) Dvomim torej, da je dopis zrastel na učiteljskem zelniku in da dopisnik stoji v naših vrstah. Če pa je, pljuje v svojo lastno skledo.

Dopisnik privlači za lase tudi nadzornika Žumra na pozorišče. Pri konferenci smo se menili o strogo strokovnih šolskih stvareh. Pri kosilu pa je nadzornik slekel svojo uradno suknjo in je bil tovariš med tovariši. Nadzornik, ki je imel dovolj takta in politične razumnosti, da je tudi podpisal nezaupnico, je pokazal s tem svojim korakom, da se pridružuje učitelstvu, katero obsoja svojega tovariša obstrukcionista Jakliča. Takt pa bi odrekli dotičnemu, ki je baje glasno zaklical: »Živio, Jaklič! Konstatiram, da tega vsklika nobeden drugi ni slišal, kakor samo dopisnik, ki je pa bil odsoten.

Učitelj.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

VII.

Vse, kar smo doslej pisali, je pravzaprav le uvod k razpravi o klerikalizmu. Bil je potreben, da se spozna, kako je postalo mogoče, da se dandanes klerikalizem izdaja kot vera, dasi je sveta resnica, da je klerikalizem najhujši sovražnik in škodljivec vere.

Nimamo namena, začeti s to razpravo verski boj, kakor trde klerikalci v svoji neskončni lažnivosti, pač pa z označenjem klerikalizma dokazati, da boj zoper klerikalizem ni še boj zoper vero in da občna korist zahteva boj zoper klerikalizem.

Ta boj ni od danes, nego traja že tisoč let. Prvi, ki je natančno spoznal razloček med klerikalizmom in med vero, je bil vernokatoliški pesnik Dante. Različni narodi in različne države so vodile omenjene boje. Klerikalizem je izgubil mnogo bitk, izgubil je — in to je najvažnejše — ves vpliv na razvoj kulture

po morju v Bakar, Reko, Opatijo, Pulj, okrog otoka Krka, v Sinj, Novi, Cerkvenico, Selce itd.

Vožnja se vrši le ob ugodnem vremenu in je silno cena; n. pr. je plačati za vožnjo iz Kraljevice v Opatijo in nazaj (nad 3 ure le vožnje na morju) le 1:20 K.

Kakor se more iz tega skromnega popisa posneti, je Kraljevica nedvomno v vsakem oziru priporočljivo morskopoljišče in ni se torej tudi čuditi, da je vsako leto več gostov; samo Slovencev in sicer po večini Ljubljancev nas je bilo gorenjega dne (22. julija 1902) okrog 20 in jih prihaja vsako leto več.

Saj se pa tudi v marsičem razlikuje Kraljevica prav ugodno od drugih morskopoljišč in posebno od Opatije, kjer mrgoli v tem času takozvanih 50 kr. — Madžarjev, ki ostentativno govorijo madžarski in žalijo s svojim »Protzentum« oko drugih navadnih zemljanov!

In takih elementov se dosedaj, hvala Bogu, pogreša v Kraljevici in to ni najmanjša prednost tega morskopoljišča.

S to pripombo pa tudi sklonjujem svojo skromno črtico.

V Kraljevici, dne 23. julija. 1902.

— a udal se v svojo usodo še ni, ampak se prav v naših časih s podvojeno močjo bori za svoje gospodstvo. Seveda se narodi branijo. To vidimo pri nas, vidimo pri vseh v kulturi količkaj naprednih drugih narodih in zlasti na Francoskem. Vojna, ki jo vodi Francija danes proti klerikalizmu, je morda največja, kar jih je kdaj bilo, ker sega klerikalizem do srca.

Kaj je klerikalizem? Naš odgovor na to se glasi:

Klerikalizem je posvetno-političen sistem, kiskrivajoč se pod plaščem vere in zlorabljačev vero v svoje namene, stremi po absolutnem gospodstvu cerkve v vseh posvetno-političnih in materialnih zadevah in ki zahteva za poglavarja cerkve neomejeno gospodstvo nad vladarji, državami in narodi.

Kristusovi nauki.

Vsak narod, ki gre v boj zoper klerikalizem, si mora biti predvsem na jasnem, kakšna je zveza med vero in med klerikalizmom.

Učili so nas vedno, da stoji katoliška cerkev na naukih in izglelih Jezusa Kristusa, kakor jih obsegajo evangeliji. Dosledno temu je, da predvsem preiščemo, kako se strinjajo nauki o posvetnem gospodstvu cerkve z nauki in izgleli Jezusa Kristusa. Če soglašajo ti nauki, potem je klerikalizem del religije, če pa ne soglašajo, potem je gotovo, da je klerikalizem nekristijanska primes Kristusovi veri. To je tako logično, da temu nihče ne more ugovarjati.

Poglejmo torej v evangelij, da vidimo, kako stališče je zavzemal Izveličar glede posvetnih zadev. Kdor prebere evangelij, spozna hitro, da je ni zadeve, glede katere bi bil Kristus tako odločno odklanjal vsako vmešavanje, kakor glede posvetnih zadev. Štiri dogodbe iz Kristusovega življenja izpričujejo to posebno jasno.

Sveto pismo (Matevž 4, 8, Luka 4, 5.) pripoveduje, da je »izkušnjavec« peljal Kristusa na zelo visoko goro, mu pokazal vsa kraljestva sveta in njih slavo in mu rekel, da mu da vse to, torej vse posvetno gospodstvo in bogastvo, če odpade od Boga. Z besedami »Poberi se, satan«, je Kristus spodil izkušnjavca. Kristus ni hotel imeti nič opravka s posvetnimi zadevami, njegov namen je bil, služiti samo Bogu.

Značilno je, da je Kristus to izjavo storil koj v začetku svoje delavnosti. Brez dvoma je to storil namenoma, da pokaže svoj zgolj verski program.

Druge dogodbe (Luka 12, 13, 14), ki se v raznih oblikah večkrat ponavlja, je naslednja: »Reče pa mu nekdo izmed ljudstva: Učenik, reci bratu mojemu, naj razdeli z menoj dedovino. On pa mu reče: Človek, kdo me je postavil za sodnika ali delilca med Vama?« Tu je Kristus kar najočitneje pokazal, da ni njegov poklic, vtikati se v posvetne zadeve, v posvetne prepire in v pravosodje, in da neče s temi zadevami imeti opravka.

O tretji programatični in načelno najpomembnejši izjavi Kristusovi poročajo kar trije evangelisti, Matevž, Marka in Luka. Sveto pismo pravi: »In pošljejo k njemu učence svoje s Herodovci, govoreč: Učenik, vemo, da si pravičen in pot božjo v resnici učiš, in ti ni mar nobenega, ker ne gledaš ljudem na lice. Povej nam torej, kaj ti se zdi? Ali se sme dati cesarju davek ali ne? Jezus pa spozna njih zvižajo in reče: Kaj me izkušate, hinavci? Pokažite mi davkarski denar. In oni mu prinese denar. In reče jim: Čegava je ta podoba in napis? Reko mu: Cesarjeva. Tedaj jim reče: Dajte torej cesarju, kar cesarjeva in Bogu, kar je božjega.« (Mat. 22, 16—21.)

Jasno in določno je tu Kristus izrekel nauk, ki naj bi ostal vedno vodilno načelo v njegovi veri: da sta vera in država dve popolnoma ločeni zadevi, da naj bodo kristjani pokorni postavam države, v kateri živijo, in da naj se vera ne meša s posvetnimi zadevami, ker nimajo nič skupnega.

Videli bomo še pozneje, kako nesramno je klerikalizem to jasno Kristusovo izjavo popačil.

Četrta dogodba se je primerila ob koncu Kristusovega življenja. Kristusa so njegovi sovražniki zatožili rimskemu namestniku, da hoče igrati politično ulogo posvetnega kralja. Slovensko ga je izpraševal Pilat o tej obtožbi in slovesno je Kristus odgovoril: Moje kraljestvo ni s tega sveta; ko bi bilo moje kraljestvo s tega sveta, moji služabniki bi bili branili, da ne bi bil Judom izročen: Sedaj pa kraljestvo moje ni od tod.

Te štiri dogodbe pričajo pač popolnoma jasno, da je Kristus hotel biti le kralj v kraljestvu vere, kralj duš, da ni hotel o posvetnih in političnih stvareh ničesar slišati. Kar je v začetku svojega delovanja proglasil kot svoj program, kar je z nauki in izgleli potem

dostikrat ponovil — kolikrat se je umaknil tistim židom, ki so ga hoteli proglasiti kot posvetnega kralja — to je potrdil s svojo smrtjo; Kristus ni hotel vladati sveta v posvetnih rečeh, nego je to odbijal od sebe: »Poberi se, satan!« — »Kdo me je postavil za sodnika ali delilca med Vama?« — »Dajte cesarju kar je cesarjevega!« — »Moje kraljestvo ni s tega sveta.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. julija.

— **Protest okr. cestnega odbora radovljiskega proti obstrukciji** se glasi: Okrajni cestni odbor radovljiski je v svoji seji dne 26. julija t. l. sklenil, da odločno protestira proti divljanju političnih sleparjev, takojimenovanih katoliško narodnih poslancev v deželnem zboru kranjskem, ki so z nedostojno obstrukcijo preprečili redno delovanje te naše najvažnejše konporacije ter prizadeli s tem celi deželi neprecenljivo gospodarsko škodo, katere škode bode v občutni meri deležen tudi podpisani cestni odbor, ker bodo izostale podpore in dovoljenja za različne zgradbe. Podpisani obžalujejo, da se nekaterim koristolovnim, oziroma abnormalno častilakomnim, sicer pa brezčutnim ljudem na ljubo dela davkoplačevalcem tako ogromna gospodarska škoda. Okrajni cestni odbor radovljiski, dne 26. julija 1902. Tomaž Šusteršič m. p.; J. Čop m. p.; Ivan Janc m. p.; Luka Grile m. p.; Ivan Zark m. p.; Anton Pogačnik m. p.; Anton Pezdich m. p. — Pripomba: Ta protest se je seveda zabeležil tudi v zapisniku in zapisnik je podpisal tudi župan iz Kroke, gosp. Luka Hafner, odhormik »katoliškega političnega društva« ter je pristavil svojemu podpisu iz previdnosti opazko: »v cestnih zadevah«. No, nam ni prav čisto nič ležeče na tem, ali g. Hafner naš protest podpisuje ali ne, pač pa mimogrede lahko opomnimo, da »željarska zadruza v Kropi«, katere član je tudi ondotni gosp. župnik, uživa tudi deželne in državne podpore in bode vsled obstrukcije morebiti tudi morala malo počakati na denarce. Tako je, kroparski župan! No, morebiti bode »zadruzi« za ta čas posodil brezobrestno kakšne tisočake — poslanec Pogačnik!?

— **Kaplan Nadrah zopet zabavlja.** Iz šentjakobske fare se nam piše: V nedeljo je imel v naši fari »znani kaplan Nadrah pridigo. Ljudje so se njegovih neslanih pridig že tako naveličali, da jo hitro odkurijo iz cerkve, čim stopi Nadrah na prižnico. Tudi včeraj ni bilo skoro nič moških pri njegovi pridigi. »Ofer« je prav malo časa trajal in je letos veliko manj vrgel kakor druga leta. To je sad Nadrahovih hujskarij. Tudi včeraj je Nadrah zabavljal, kar se je dalo in s prižnice priporočal brošuro »Liberalna vera« in »Slovenca«. Če bi pa kdo rekel, da s prižnice agitira, bi Nadrah seveda ogorčeno protestiral. Jedno je pa Nadrah dobro pogodil. Rekel je, da bi dandanes še tretjina kristijanov ne šla v smrt za vero. To je resnica, resnica pa je tudi, da bi med tistimi, ki bi celo smrt storili za vero, ne bilo prav nobenega duhovnika.

— **Ljudski shod v Šmarju pri Jelšah** se vrši venderle prihodnjo nedeljo, a ne po programu mariborskih rudčkarjev in dr. Ploja, nego po programu, ki ga je pripravljali odbor prvotno določil, to se pravi: govor nadučitelja Strmška ne izostane. Govorili bodo: pravnik Kukovec o slovenskem vseučilišču, nadučitelj Strmšek o narodnem šolstvu, posl. dr. Ploj o političnem položaju. Značaj shoda bo izključno kulturno slovenski.

— **Šolske razmere v Šiški.** Izvzemši Ljubljano ima le Idrija par sto prebivalcev več, kakor Spodnja Šiška, (2808) in ta velika občina, še združena z Zgornjo Šiško, broječa skupno nad 4000 prebivalcev, ki plačajo nad 40.000 kron direktnega davka, — ima mesto 5 razredne šole le tri razrednice in še to v komaj zadostnih prostorih. Slabi nasledki te abnormalnosti se vedno očitneje kažejo in skrajni čas je, šolske razmere v Šiški urediti tako, kakor to velela duh postave, glasna želja in zahteva občanov ter — brez ugovora — živa potreba. Od 507 šolsko godnih otrok hodilo je 211 v domačo šolo, 296 pa v ljubljanske, de-

loma zgolj nemške šole. Stariši, želeči svojcem boljše pouka, kakor ga nudi trorzrednica, bili so prisiljeni in opravičeni, otrokom poiskati v Ljubljani tega, kar domača šola ni zamogla dati. Ta pripomoček je bil do sedaj dovoljen, v prihodnje bo pa sprejem okoliških otrok vsled sklepa mestnega šolskega sveta zabranjen. Že prihodnjo jesen tedaj nijeden šolar iz Šiške na novo v ljubljanske šole ne sme! — Kaj pa bo? Kam z učenci, ki so godni za četrti razred, ako tega v Šiški ne bo? — Sveta dolžnost deželne in cesarske oblasti je, nemudoma potrebno odrediti, da se otvori s početkom šolskega leta v Šiški četrti razred, in ne glede na to, je li v šolskem poslopju prostora ali ne — za silo zadošča vsaka dovolj velika in svetla soba — in tudi brez ozira na one sile, katere so dosedaj zavirale organizacijo šole. Čakati, da bi se občini Spodnja in Zgornja Šiška na obstoječi dualistični podlagi v šolskem vprašanju zložili, nikakor ne kaže. Razširjava šole v Šiški se vleče kakor morska kača od l. 1893. Bilo je več ogledov, izdelali so se načrti in proračuni — vse je že bilo, le — zjedinenja ne. — Šolski voz, vprežen spred in zad, ostal je nepremičen in bo ostal — na veliko škodo napredujoče mladine in starišev, v nečast velike občine — ako šolske višje in najvišje oblasti kategorično ne nastopijo in pospešijo ločitev nesrečnega zakona med Spodnjo in Zgornjo Šiško. Naj Zgornja Šiška, ki ima pravico do Bitenčeve ustanove, le če ima lastno šolo, si tako postavi, kjer kaže. Spodnja Šiška pa naj zida na vasi obširno šolo, v kateri bo prostora za 5 razrednic in obrtno šolo itd. Danes pa je akutne važnosti: štirirazrednica! Te do septembra ne ustanoviti bilo bi, z ozirom na okoliščine: zanemarjenje dolžnosti!

— **Nemška pevka slavnost v Gradcu.** Piše se nam iz Gradca: Že od predvčerajšnjega sem obhaja pri nas najekstremnejši veliko-nemški nacionalizem pravcate orgije. Zveza nemških pevskih društev obhaja namreč te dni tukaj svojo šesto veliko slavnost. Gotovi nemški listi so si že delj časa ante festum na vso moč prizadevali dokazati »nedolžni« značaj te slavnosti, da bi si pridobili »gotove« kroge za stafažo in to se jim je deloma tudi posrečilo. Toda vojno ministstvo je imelo to pot izredno »ostre« oči in je prepovedalo vojaštvu vdeležiti se slavnosti. Pogajanja radi sodelovanja vojaških godb so se tudi razbila. In res, kar je moral vsak pameten človek pričakovati pri nas, se je zgodilo. Vsa slavnost se vrši v najfanatičnejšem vsenemškem duhu. Vse, kar leze in gre, mlado in staro graško prebivalstvo kar nori in rjove samega besnega nacionalizma. Tu se je zopet enkrat pokazalo, kako moč do priprostega ljudstva ima časopisje. Gradčani, ki so tako materialni egoistični ljudje, da bi iskal enakih lahko z lučjo po svetu, so se dali brezmejno nahujskati za vsenemške demonstracije toliko laglje, ker je ta slavnost prinesla v mesto veliko denarja. Došlo je 18000 pevcev in kakih 60000 tujcev — v mestu ostane torej kakih 3 milijonov kron! Da ni manjkalo pangermanskih izrazov in klicev na vseh koncih in krajih, to se po sebi razume. Saj je bila skoraj cela Veliko-Nemčija zastopana v Gradcu. V sprevedu smo opazili mnogo — državnih uradnikov, kar smo pa — tudi pričakovali. Kaj pa mislite, državni uradnik in oficir, to je velik razloček! Sicer pa uradnikom že ni toliko zameriti, da so dali duška svojim nacionalnim strastem, če so celo nekatera cesarska poslopja izobesila zastave! Tako obe gimnaziji; s poslopja c. kr. obrtne šole pa je visela mogočna »frankfurtarica«. Vojaška oblast je, ko se je šlo za sodelovanje vojaških godb, zahtevala, da se frankfurtarice ne sme razobesiti — c. kr. šolska oblastva jih pa sama razobesajo. Kaj bode visoka vlada, ki je v prvi vrsti kriva, da se je popel vsenemški fanatizem v Gradcu do take višine, te dni še doživela, si lahko predstavljamo. Že na komerzu v soboto zvečer je župan dr. Graf v prvi vrsti napil — nemškemu cesarju. Klavirno ulogo igrajo pri vsej tej komediji — klerikalci. Reveži morajo marsikako grenko pogoltniti, pa jim vendar ne kaže drugega, nego pridno ubirati nemškonacionalne strune in izvrstno haj-

lati. Pa vsaj se gre za — glieft. V soboto zvečer so bili vsi farovži — iluminirani. Vsa župnišča so bila okrašena in razsvetljena, zlasti lepo župnišče v Gospodskih ulicah in celo na cerkvah so bile razobešene zastave. Pred nekaj leti je bilo to še popolnoma izključeno. Kdo bi bil še pred nekaj leti mislil, da bo duhovščina sodelovala pri vsenemški slavnosti! Danes vidimo to na svoje oči. A če se vprašamo, kaj je vzrok tej premembi, leži odgovor na dlani. Gibanje »Proč od Rima« je prisililo nemške klerikalce, da so postali narodni!

— **Pouk za obrtnike.** Naučno ministstvo je odobrilo program glede prirejevanja obrtnopoučnih tečajev na raznih krajih dežele in v to svrhu nakazalo primeren pavšalni znesek. Rečeni program je sestavilo ravnateljstvo tukajšnjih umetno-obrtnih strokovnih šol in se je izvršitev poverila gg. ravnatelju Šubicu, in učiteljema Tratniku in Baranu.

— **Za dramatično šolo** se je oglasilo 18 učencev. Poučevanje se začne 1. avgusta t. l. v mali dvorani v deželni gledališči.

— **Iz beneške Slovenije.** Poroča se, da sta bila pri provincialnih volitvah v Vidmu (Udine) izvoljena dva Slovenca, profesor Trinko in notar Kukovec.

— **Umor?** V Vidmu pri Krškem je umrl bivši ravnatelj tržaške tovarne za riž g. Alojzij Ribesell in sicer vsled zastarjenja. Sodišče je aretovalo njegovo ženo, rojeno Levičarjevo, ker leti nanjo sum, da je možu zadržala.

— **Požar.** Minoli teden so zapalili otroci v Šambijah šupo posestniku Kopinu. Šupa in hlev sta do cela pogorela.

— **Nesreča.** V ponedeljek ubil se je pod Šambijami pri Trnovem trgovec z lesom, znan z imenom »Črni Jože« iz Rupe. Splašili so se mu konji, padal je raz voz in se ubil.

— **Veliko poneverjenje.** Minoli teden je nenadoma izginil sodni oficial in jetnišničar na Žabjeku Vinko Šorn. Splošno se je mislilo, da je v hipu duševne zmedenosti zapustil svojo službo, da se pa že zopet vrne. Tako so sodili tudi Šornovi predpostavljenci, ki so bili sploh mnenja, da je Šorn vsled smrti svoje žene postal melanholičen, in sicer tako, da je včasih napravil utis, kakor da ni več zdrave pameti. Sedaj seveda se ve, da je bila ta melanholija — le strah. Šorn se je bal, da pridejo na dan njegova poneverjenja. Samo če bi bil avanziral, bi bil mogel prikriti storjene nerednosti. Pred kratkim je izvedel, da ni avanziral, da je postal oskrbnik drug uradnik in v tem trenutku je bilo tudi gotovo, da se poneverjenja razkrijejo, čim nastopi novi oskrbnik svojo službo. Šorn je pobegnil. Kakor rečeno, tudi njegovi predpostavljenci niso slutili nič zlega, dokler ni revizija dognala, da je Šorn poneveril okrog 11.000 K uradnega denarja. Šorn se zdaj policijsko zasleduje.

— **Mestni policijski stražnik Fr. Stante** je aretoval nekega okrog 30 let starega človeka, ki je z denarjem delal zelo razkošno. Samo za en popoldne je plačal izvozu 30 K. Nataricam je dajal dobre napitnine ter jim kupoval dragocenosti. Aretovanec pravi, da ne pove, kdo je, ako se mu tudi odreže glavo. Ima pri sebi okrog 4000 K denarja, za katerega pravi, da ni njegov, toda izvedel pa da ne bode nihče, čegav je. Pravi, da ima tudi neke družino. Govori dobro laško in nekoliko nemško v laškem narečju. Sumi se, da je moral izvršiti kje kak zločin, ker je sicer povsem normalen. Nakupil si je tudi že tukaj vso novo obleko.

— **Most gorel.** Danes ponoči je policijski stražnik zapazil ogenj na Sv. Jakoba mostu. Počila je bila plinova cev in je najbrže kak mimoidoči vrgel tja prižgano užgalico, kar je provzročilo, da je začelo goreti. Požarna bramba je ogenj pogasila. Obžgale sta se bili že dve deski in bi bila gotovo nevarnost za most, ako bi se ogenj ne bil o pravem času pogasil.

— **Tatvina.** Kakor smo pred kratkim poročali, je bil ukradel nekemu hlapcu pes uro in jo zakopal. Hlapec je bil dobil uro nazaj — toda le za kratek čas. Včeraj, ko je šel k obedu, je bil zopet pustil uro v sobi v telovniku. Med tem časom se pa

priklati neki postopač in mu jo ukrade. »Ji je že namenjen«, je rekel hlapec, ko jo je pogrešil. Policija je tatu že na sledu.

— **Nesreča.** Ivan Benedek, 55 let stari delavec iz Bukovice, okraj Škofja Loka, je dne 28. t. m. na Dobrovi padel v jamo, ko so gasili apno. Opeknel se je na nogi in roki kakor tudi na eni strani života. Prepeljal so ga v deželno bolnico.

— **Tepež.** Ivan Matičič in Anton Zupan sta bila pri »Bavarskem dvoru« in se nekaj sporekla. Ko je šel Matičič vun, je prišel Zupan za njim in ga po nosu tako udaril z neko ostrino, da ga je težko telesno poškodoval.

— **Aretovan** je bil I. T., ker je oskrnil neko mlado dekle.

— **V Ameriko** se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 46 oseb.

— **Izgubila** je Marija Kosec zlato žensko uro z verižico, v vrednosti 60 K.

* **Najnovejše novice.** Kolera v Mandžuriji. Od 18. do 23. t. m. je zbolelo za kolero 143 Rusov in 340 Kitajcev; umrlo je 106 Rusov in 276 Kitajcev. — Dva čolna skupaj trčila sta pri Allendorfu. Dvajset oseb je padlo v vodo, izmed teh jih je utonilo devet. — Oder se je podrl pri stavbi »Politeama« v Tridentu. Pet delavcev se je ubilo. — Štrajk poljskih delavcev v vzhodni Galiciji se nadaljuje. Orožniki morajo večkrat streljati, ker napadajo štrajkujoči posestva ter pustijo setve. — Dva turista sta ponesrečila v bližini Regensburga. Realčnega profesorja Kreutnerja je namreč vrh gore zadela kap, kar je njegovega spremljevalca, asistenta jako prestrašilo, da se je zvalil čez skalo ter se ubil. — Cigani so ubili v Lučah na Ogrskem krčmarja Dioszegija v njegovi hiši. — Huda nevihta je razsajala predvčeršnjem ob Reni. V Kolinu je letela opeka na ulico s tako silo, da je bilo več oseb ranjenih.

Društva.

— **Čitalnica v Ribnici** priredi s sodelovanjem ženske in moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, gasilnega društva, biciklističnega in tamburaškega kluba v korist družbe sv. Cirila in Metoda dne 3. avgusta t. l. veliko ljudsko veselico na Ugariju, četrte ure hoda iz Ribnice. Posebna vabila se ne izdajo.

— **Ustanovni občni zbor** akademčnega ferijalne društva »Adrija« bo v Gorici dne 9. avgusta t. l. ob 8^{1/2} uri dopoldne v dvorani Goriške čitalnice s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. 2. Poročilo pripravljalnega odbora. 3. Vpisovanje članov. 4. Volitev: a) predsednika, b) 4 odbornikov in 2 namestnikov, c) 2 preglednikov. 5. Slučajnosti. — Gostje dobrodošli!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. julija. »Politische Corr.« javlja, da je glavno zborovanje macedonskega odbora sklicano na dan 2. avgusta. — Velesile vplivajo, da bi bolgarska vlada shod prepovedala, ker se je bati, da bi shod mogel provzročiti v Macedoniji ustajo.

Praga 29. julija. Češki dež. zbor je včeraj dognal proračunsko razpravo in izvolil deželni odbor, potem pa je bilo zasedanje preloženo.

Lvov 29. julija. Štrajk kmetijskih delavcev se razširja čedalje bolj in zadobiva čedalje nevarnejši značaj. V raznih krajih je prišlo že do bojev z orožniki in so orožniki streljali. Oficialna poročila pravijo samo, da je bilo več oseb ranjenih, to pa se trdi, da je bilo tudi več ubitih. Ponekod so štrajkujoči kmetijski delavci užgali graščinske skednje in shrambe in napadajo povsod s tujih krajev poklicane delavce.

Lvov 29. julija. Položaj je postal tako nevaren, da pošilja vlada z vseh strani vojaštvo v okraje, kjer štrajkajo kmetijski delavci. Ako se položaj ne zboljša, razglasi vlada v dotičnih okrajih obsežno stanje.

Bruselj 29. julija. Belgijski klerikalci vabijo tiste francoske nune, katerim je vlada zaprla šole, k sebi, da bi nune ostale blizu francoske meje in mogle od tod razvijati politično agitacijo po Franciji. Klerikalni princ Chimay je vzel 30 nun k sebi, bivši klerikalni ministrski predsednik tudi nekaj in agitira se, da bi ta izgled posnemali tudi drugi klerikalci.

Narodno gospodarstvo.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

(Dalje.)

Iz namena zveze je razvidno, da ima jako obširen in hvalevreden delokrog, zlasti bode imela zveza hvaležen posel, če si ji bode posrečilo obrtnike in pa obrtne zadruge na Kranjskem organizirati. Obrtnih zadrug na Kranjskem je približno 40, toda le malokatera se poslužuje svojih pravic in dolžnosti.

Jako pomanjkljivo pri obrtnih zadrugah je knjigovodstvo; po dve zadruge ne vodita knjige jednako, zapisniki članov in pripadnikov se vodijo tako različno, in uporabljanje raznih tiskovin, pravičnih potnic za vplačevanje sprejemnine itd. je osobito težko dobiti, torej če stori zveza to, da vpelje zadrugam jednako knjigovodstvo in pri skrbi druge potrebne tiskovine, bo že storila jako važen in hvalevreden korak.

Kar se pa tiče pospeševanja obrtne izobrazbe vajencev, pomočnikov in obrtnikov, zlasti v strokovnem pouku, bo imela zveza jako težaven posel.

Predvsem bi bilo skrbeti zato, da bi zadruge s pomočjo državne in deželne subvencije ustanavljale zadrugne strokovne šole, katere bi pa morale biti za vsako obrt posebej, in v katerih bi se temeljito poučevalo take predmete, kateri k dotičnemu obrtu spadajo.

Sedanje obrtno-nadaljevalne šole za obrtne vajence, so za posamezne obrti jako pomanjkljive in to radi tega, ker se vajenci vseh obrtov uče jednake predmete, kar posamezni celo nikdar ne rabijo. Nasprotno bi se pa vajenci v zadrugnih strokovnih šolah faktično učili tega, kar neobhodno potrebujejo za svoj poklic, in kar jim sedaj pri istemu primanjkuje, to je temeljite strokovne izobrazbe.

Če bi se začele take šole ustanavljati, bi bilo treba predvsem, da se kolektivne zadruge razpustijo in da se ustanovijo za vsako okrajno glavarstvo strokovne zadruge, in sicer za krojače, črevljarje, mizarje itd. posebej, za posamezne obrte, kakor za dimnikarje, brivce, izdelovalce sodavice itd., katerih je v vsakem okraju po eden ali dva, pa naj bi se ustanovile deželne zadruge s sedežem v Ljubljani.

Preosnovo kolektivnih zadrug za strokovne zadruge po okrajnih glavarstvih bi bilo tudi priporočati iz raznih družih razlogov.

Sedanje kolektivne zadruge imajo po 300—500 članov, kar povzroča zadrugnemu načelstvu ogromno dela, in vsled tega se ne more misliti na plodonosno in za člane koristno delovanje. (Dalje prih.)

Poslano.*)

V včerajšnjem »Slovencu« čitam svoje ime v uvodnem članku. Gospod fajmošter Mrak so namreč danes teden na Jesenicah pravili svojim ovcam (nemško torej: Schafen), kakor je krstil ravnotam in ravno takrat dr. Žlindra sebe in klerikalce, da mi je 78 Brezničanov zagromelo, da naj ostanem v Mostah — pri fanirjih in da sem sem se po deželno-zborskih volitvah grozno jezil.

Sicer mi je — ravnoodušno povedano — popolnoma vsejedno, kaj se na takih ovčjih shodih govori in sklepa, ker sem prepričan, da se fanatizem in sleparjenje nerazsodne mase ne bode obdržalo. Te ovce in njih veliki kostruni s takim ravnanjem počasi, pa sigurno sami sebi grob kopljejo.

Revež je le kmet in pa nevedni delavec, ki se dasta slepiti. Pa bodeta tudi ta dva počasi odpila oči in to tem preje, čim bolj bodo »gospodje« na tak način »delavni«.

Ovčje shode torej zaradi mene le pridno prirejte!

Pač pa moram resnici in napredni stranki na ljubo konstatirati, da se po deželnozborskih volitvah nisem prav čisto nič jezil, ker sem vendar še naprej pozitivno vedel, da ne bom dobil niti jedne tretjine glasov! Saj sem vendar že pred volitvami neke pisal, da je poslanec izvoljen tudi škofov cilinder, ako njegov trmasti lastnik tako hoče.

Danes sem istotako še prepričan, da bodo kmetje na glasovnico zapisali namesto »Jaklič« tudi »podrta peč«, ako Vi, žegnani agitatorji, tako hočete. In »podrta peč« bi prišla potem v deželno zbornico in delala bi obstrukcijo tako hudo, da bi vsi liberalni poslanci morali zbežati iz dvorane!

Pa bi si prihranili trobentice in bobenčke! — Torej, g. Mrak, jaz se nisem nič jezil, le potolažite se in pri priliki mi blagovolite razložiti, kaj je to »pri fanirjih«. Jaz te besede ne najdem v nobenem leksiku. Morebiti mi pišete eno »kartec« »čez hribe in doline«.

Povejte, g. Mrak, tudi svojim duhovnim sobratom v okraju, da imam z nekaterimi izmed njih še obračun, kar pride vse polagoma na vrsto. Pa brez zamere!

Moste, dne 27. julija 1902.

J. Čop.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 28. julija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-88
Skupni državni dolg v srebru	101-65
Avstrijska zlata renta	121-70
Avstrijska krona renta 4%	98-80
Ogrska zlata renta 4%	121-30
Ogrska krona renta 4%	97-90
Avstro-ogrski bančni delnice	1597-
Kreditne delnice	878-
London vista	239-67 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117-
20 mark	23-40
20 frankov	19-05
Italijanski bankovci	94-
C. kr. cekini	11-28

Žitne cene v Budimpešti

dné 29. julija 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K	6-65
" " april 1903	"	"	6-99
Rž " oktober	"	"	5-78
Koruzna " avgust	"	"	4-63
" " maj 1903	"	"	4-80
Oves " oktober	"	"	5-25

Efektiv.

15 vinarjev ceneje.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. julija: Jakob Tavčar, branjevec, 82 let, Kolodvorske ulice št. 37, ostarelost. — Marjeta Mavc, delavka, 44 let, Reber št. 9, org. srčna hiba. — Ivan Sluga, posestnik, 57 let, Karlovska zemlja št. 13, pljučna zabuhlina.

Dne 26. julija: Jožefa Erjavček, gostija, 64 let, Radeckega cesta št. 11, rak. — Fran Lamovec, prodajalec obuval, 74 let, Prečne ulice št. 3, ostarelost. — Marija Novak, delavka, 48 let, Cesta v mestni log št. 15, srčna hiba.

Dne 27. julija: Franja Kompare, davčnega adjunkta žena, 25 let, Tržaška cesta št. 45, se je otrovala.

Dne 28. julija: Valentin Vončina, 19 let, klepar, 19 let, Sv. Petra nasip št. 65, jetika. — Karol Marinko, gostja, 22 let, Valvazorjev trg št. 5, otrpnenje pljuč po kataru.

V deželni bolnici:

Dne 26. julija: Polona Demšar, dninarica, 60 let, srčna hiba.

Dne 27. julija: Barbara Perr, kajzarjeva žena, 62 let, ostarelost. — Ivan Korbar, delavec, 77 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506,2 m. Srednji srčni tlak 756,0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
28.	9. zvečer	741.2	15.4	sl. svzhod	oblačno	
29.	7. zjutraj	742.7	14.9	sl. svzhod	sk. oblak.	
	2. popol.	741.4	20.9	sr. jvzhod	del. oblak.	10.0 mm.

Srednja večerajšnja temperatura 16.9°, normala: 19.9°.

Razno pohištvo

se po ceni proda.

Resljeva cesta 9 (Fuxova hiša).

Vpraša se pri hišniku.

(1762-2)

Izšla je brošura:

Obstrukcija v deželnem zboru

ter se dobliva

v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Cena 20 vin., po pošti 24 vin., 100 komadov 10 kron.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Heb, Francove vire, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezera, Inomost, Bregenc, Curib, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Heb, Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak s Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Linc, Steyr, Aussee, Ljubna, Celovec, Beljaka, Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak s Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregence, Inomosta, Zella ob jezera, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak s Dunaja, iz Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak s Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta. **Proga iz Novega mesta in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 4. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane j. k. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 1. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 8. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 8. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnjemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Zaplemba rešena brošura doktorja Franka Potočnjaka pod naslovom

„Iz zemlje bezpravja i demoralizacije ili kraljev namjestnik – prosta varalica“

se dobliva v hrvatskem in nemškem jeziku pri knjigotrtcu L. Schwentnerju v Ljubljani. S poštnino 50 h. (1752-2)

Vničujte

muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-135)

Najboljše sredstvo je amerianski

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, posestva, toplice, bolnice i. t. d. napravlja

Ant. Kunz Morav. Granice

c. kr. dvorni zalagatelj.

Ta tvrdka je ustanovila, kakor se more izpričati s pohvalnimi spričevali, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši slovenski zavod v državi za pridobivanje vode. (1088) Prospekti zastoj. b (13)

Papir za svačice

brez glicerina

in cigaretna

stročnice

AIDA
premišano z zlato kolajno na Dunaju 1902.

Najboljši izdelek sedanjega časa!!

Dobiva se v Ljubljani v prodajalnicah specialitet:

Vaso Petričič, Anton Krisper, Mestni trg, Ivan Kordik, Prešernove ulice. 1550-1

Več stanovanj

v pritličju, posebno pripravljen za pisarno, s 3 in 4 sobami je oddati s 1. novembrom v novi Pogačnikovi hiši v Cigaletovih ulicah št. 3, tik justične palače. (1754-2)

Več se izve istotam od 1—1/3 ure.

Spreten deček

13 do 14 let star, kateri ima veselje do trgovine, sprejme se v pouk takoj pri

Antonu Zirc-u (1782-1)

trgovina mešanega blaga v Črnomlju.

Mizarska zadruga v Solkanu razpisuje

mesto knjigovodje

s takojšnjim vstopom. Plača po dogovoru. Prošnje naj se pošiljajo naravnost zadrugi.

(1755-2)

Načelstvo.

Špage vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati, strovega konca, ponuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobine na debelo in drobno (1457-6)

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14.

Mizarska zadruga v Solkanu

sprejme več

stavbenih mizarjev

kakor tudi mizarjev za pohištvo, ki znajo na strojih delati. Plače po dogovoru. Oglasi naj se pošiljajo naravnost zadrugi.

(1756-2)

Načelstvo.

Dobre cenene ure

s 3letnim pisanim jamstvom

razpošilja zasebnikom

prva tovarna za ure v Mostu

HANNS KONRAD

ekspozitna hiša ur in zlatnine

Most (Brüx) štey. 64 Češke.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 3.75

Prava srebrna remontoarka . . . 5.80

Prava srebrna verižica . . . 1.20

Nikelnasti budilec . . . 1.95

Moja tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pisem. (2758-64)

Illustrirani katalog zastoj in poštnine pristo.

Št. 549-

Razpis službe.

(1776-1)

Pri okrajni hranilnici v Slovenjem gradu je popolniti

službo 2. uradnika

z letno plačo 1600 kron ter s pravico do 5 doklad, vsaka po 200 kron.

Neoženjenim se podeli tudi prosto stanovanje v hranilničnem poslojpu.

Služba se odda najprej provizorično za eno leto; po preteku enega leta pa definitivno, ako se je ista povoljno opravljala, in sicer s pravico do pokojnine po dotičnih naredbah hranilnice.

Zahteva se popolno znanje obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi, nadalje dokaz izvežbanosti v manipulaciji in računstvu, ki se potrebuje pri hranilničnem uradovanju.

Vložiti je tudi kavecije 1000 kron.

Prosilci naj pošiljajo svoje s prilogi primerno opremljene prošnje podpisane ravnateljstvu

do 15. avgusta 1902.

V prošnjah se naj tudi določno izjavijo, kdaj zamorejo nastopiti službo.

Pavateljstvo okrajne hranilnice v Slovenjem gradu

dné 22. julija 1902.

Dr. Albin Kapus

odvetnik v Ljubljani

naznanja, da se nahaja od 27. julija t. l. naprej njegova

odvetniška pisarna

v Kolodvorskih ulicah št. 35 v hiši gosp.

Leopolda Blumauerja.

(1770-3)

Notar

Dr. R. BEŽEK

uraduje od 1. avgusta t. l. naprej

v pritličju Jenke-ve hiše št. 36

nasproti novi justični palači.

(1764-2)

Velika zaloga

(114-57)

Styria-, franco-
skih Peugeot-,
Stefanie-koles

pristnih Jos. Reithoffer sinov

Pneumatik

katero nudim po isti ceni, kakor tovarna.

Pristne švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, verižice, prstane itd. itd. Namizne oprave (Besteck).

Najboljši šivalni stroji.

Najnižje cene in jamstvo!

Z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden

urar in trgovec, na Mestnem trgu št. 25, nasproti rotovža.

brezplačno ter poštnine prosto.